

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság

1.Bhar.128/2024/10.

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2024. év október hó 17. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A hivatalos személy elleni erőszak bűntette miatt Terhelt1 és társa ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 32.Bf.10.541/2023/19. számú ítéletét Terhelt1 I.r. vádlott és Terhelt2 II.r. vádlott vonatkozásában megváltoztatja.

Terhelt1 I.r. vádlott terhére megállapított hivatalos személy elleni erőszak bűntettét – a folytatólagos elkövetésre utalás mellőzésével – 2 rendbelinek minősíti és büntetését halmazati büntetésként tekinti kiszabottnak.

Terhelt1 I.r. vádlottat előzetes mentesítésben részesíti.

Terhelt2 II.r. vádlott a hivatalos személy elleni erőszak bűntettét társtettesként követte el.

Az eljárás során felmerült bűnügyi költségből Terhelt1 I.r. vádlott és Terhelt2 II.r. vádlott 41.400,- (negyvenegyezer-négyszáz) forintot egyetemlegesen köteles az államnak megfizetni. Az állam terhén maradó bűnügyi költség összege 118.069,- (száztizennyolcezer-hatvankilenc) forint.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét Terhelt1 I.r. vádlott és Terhelt2 II.r. vádlott tekintetében helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2023. február 1. napján kihirdetett 6.B.20.951/2022/20. számú ítéletével Terhelt1 I.r. vádlottat – az elsőfokú ítélet 2. tényállási pontja alapján – bűnösnek mondta ki a Btk. 310. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő csoportosan elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntetében, ezért 2 év börtön fokozatú szabadságvesztésre ítélte, amelynek végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette. A szabadságvesztés végrehajtása esetére megállapította, hogy az I.r. vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[2] A kerületi bíróság az I.r. vádlottat – az elsőfokú ítélet 1. tényállási pontja alapján – az ellene a Btk. 310. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő csoportosan elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntette miatt emelt vád alól a Be. 566. § (1) bekezdés c) pontjára hivatkozással bizonyítottság hiányában felmentette.

[3] Az elsőfokú bíróság Terhelt2 II.r. vádlottat – az elsőfokú ítélet 2. tényállási pontja alapján – az ellene a Btk. 310. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő csoportosan elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntette miatt emelt vád alól a Be. 566. § (1) bekezdés c) pontjára hivatkozással ugyancsak bizonyítottság hiányában felmentette.

[4] Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről, kötelezte az I.r. vádlottat, hogy a felmerült 159.469,- forint bűnügyi költségből 88.349,- forintot fizessen meg az államnak, továbbá megállapította, hogy a fennmaradt 71.120,- forintot az állam viseli.

[5] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a kihirdetését követően az ügyész az ítélet részbeni megalapozatlansága – a megállapított tényállás ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával és az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett – miatt mindkét vádlott terhére fellebbezést jelentett be. Az I.r. vádlott esetében bűnösségének 2 rendbeli, a Btk. 310. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (2) bekezdés I. fordulata szerint minősülő csoportosan – a 2. tényállási pont vonatkozásában társtettesként – elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntetében való megállapítása és a szabadságvesztés büntetés felfüggesztése próbaidejének megemlése végett. A II.r. vádlott tekintetében bűnösségének a Btk. 310. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (2) bekezdés I. fordulata szerint minősülő csoportosan és társtettesként elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntetében történő megállapítása és végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett, börtön fokozatú szabadságvesztés büntetés kiszabása érdekében.

[6] Az elsőfokú ügydöntő határozattal szembeni fellebbezés bejelentésére az I.r. vádlott és védője, valamint a II.r. vádlott és védője három munkanapot tartottak fenn, majd e határidőn belül az I.r. vádlott védője védenccé javára, a 2. tényállási pont vonatkozásában felmentés céljából, a II.r. vádlott védője szintén védenccé javára, bűncselekmény hiányos felmentés érdekében jelentett be fellebbezést.

[7] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2024. február 12. napján megtartott nyilvános ülésen meghozott 32.Bf.10.541/2023/19. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta.

[8] Terhelt1 I.r. vádlott cselekményét a Btk. 310. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (2) bekezdés I. fordulata szerint minősülő folytatólagosan, csoportosan, társtettesként elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntettének minősítette és a felmentésre vonatkozó rendelkezést mellőzte.

[9] Terhelt2 II.r. vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 310. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (2) bekezdés I. fordulata szerint minősülő csoportosan, bűnsegédként elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntettében, ezért 1 év börtön fokozatú szabadságvesztésre ítélte, amelynek végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a II.r. vádlott legkorábban a büntetés kétharmad része kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A törvényszék a II.r. vádlottat előzetes mentesítésben részesítette.

[10] A másodfokú bíróság feltüntette a vádlottak személyazonosító igazolványának számát, a II.r. vádlott állampolgárságát és egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[11] A törvényszék ítéletével szemben a kihirdetését követően az ügyész, valamint az I.r. vádlott és védője a fellebbezés bejelentésére három munkanapot tartottak fenn, a II.r. vádlott a védője által meghatározott irányra utalva fellebbezést jelentett be, védője a tényállás téves megállapítása, téves jogi következtetés, továbbá a büntetés enyhítése végett élt fellebbezéssel.

[12] A törvényes határidőn belül az ügyész mindkét vádlott terhére, az I.r. vádlott vonatkozásában téves jogi minősítés miatt, magatartásának a folytatólagosság egysége helyett 2 rendbeli bűncselekményként minősítése végett, valamint súlyosításért, a vele szemben kiszabott szabadságvesztés felfüggesztése próbaidejének felemelése érdekében. A II.r. vádlott esetében téves jogi minősítés miatt, a bűnsegédi helyett társtettesi elkövetői alakzat megállapítása végett, továbbá súlyosításért, a vele szemben kiszabott szabadságvesztés felfüggesztése próbaidejének felemelése és az előzetes mentesítés mellőzése végett.

[13] Törvényes határidőn belül az I.r. vádlott védője is fellebbezéssel élt védence javára, elsődlegesen az 1. tényállási pontot érintően felmentés céljából, a 2. tényállási pont esetében téves jogi minősítés miatt, míg másodlagosan a büntetés enyhítése és előzetes mentesítés végett.

[14] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.198/2024/4. számú átiratában az ügyészi fellebbezést mindkét vádlott vonatkozásában fenntartotta, míg a védelmi fellebbezéseket nem tartotta alaposnak. Az előzményi adatok rögzítését követően kifejtette, hogy a másodfokú bíróság a perrendi szabályokat megtartotta, az elsőfokú ítéletet és az azt megelőző eljárást mindkét vádlott esetében teljeskörűen felülbírált, melynek keretében a kerületi bíróság ítéletének részleges megalapozatlanságát az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján történt kiegészítésekkel orvosolta. Álláspontja szerint a törvényszék a felülbírálatra alkalmassá tett tényállás alapján és az általa alkalmazott minősítés következtében törvényesen döntött az I.r. vádlott részfelmentéséről rendelkező elsőfokú ítéleti rendelkezés mellőzéséről. Megítélése szerint azonban anyagi jogszabályt sértett, amikor az I.r. vádlott vád tárgyává tett hivatalos személy elleni bűncselekményét nem halmazatként, hanem folytatólagosan elkövetettként értékelte. Érvelése szerint Terhelt1 I.r. vádlott a két tényállási pontban rögzített, azonos helyszínen, de térben és időben elkülönülten, két alkalommal kifejtett erőszakos magatartása homogén anyagi halmazatként, 2 rendbeli bűncselekményt valósított meg.

[15] A fellebbviteli főügyészség meglátása szerint a másodfokú bíróság okszerű következtetést vont Terhelt2 II.r. vádlott elkövetéskori tudattartalmára és azon keresztül bűnösségére, azonban e vádlott esetében is anyagi jogszabályt sértett, amikor a bűncselekményt bűnsegédként elkövetettnak minősítette. Felhívta a figyelmet, hogy a másodfokú ítélet [244] bekezdése szerint a II.r. vádlott nem tanúsított olyan magatartást, amelyből a rendőrökkel szembeni erőszakra lehetne következtetni, azonban ezzel szembeállítható a másodfokú ügydöntő határozat [230] bekezdésében kifejtett bírói indokolás, ahol a törvényszék az I.r. vádlott cselekvőségének tényállásszerűsége kapcsán arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendőrsorfall felé dobálása erőszakos, támadó magatartás volt és a terhére rótt bűncselekményt társtettesként elkövette. Kiemelte, hogy a másodfokú bíróság az ítélete [248] bekezdésében megállapította, hogy a II.r. vádlott az általa működésbe hozott pirotechnikai eszközt a rendőrök közé dobta, azonban ez a maga választotta aktív és erőszakos magatartás túlmutat a bűnsegédi elkövetői alakzaton, mert a helyszínre vezényelt rendőrök intézkedését akadályozta, ezen felül azonosságot mutat az I.r. vádlott társtettesként elbírált jogsértő magatartásával.

[16] Meglátása szerint mindezekre tekintettel az ítéltáblának a II.r. vádlott esetében is a társtettesi elkövetést kell megállapítani. A fellebbviteli főügyészség rámutatott, hogy a II.r. vádlott inkriminált magatartása maradéktalanul kimerítette a bűncselekmény Btk. 4. § (1) bekezdésében megfogalmazott törvényi kritériumokat, ezért e vádlott és védőjének bűncselekmény hiányában való felmentésre irányuló fellebbezése a harmadfokú eljárásban nem vezethet eredményre.

[17] Véleménye szerint a másodfokú bíróság a II.r. vádlott vonatkozásában a büntetéskiszabás körében helytállóan vette számba a javára és terhére jelentkező bűnösségi körülményeket, majd a büntetlen előéletű vádlott esetében a szabadságvesztés büntetés tartamának meghatározásakor helyesen alkalmazta az enyhítő szakaszt. A vádhatóság a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának próbaidőre felfüggesztésével is egyetértett, azonban annak tartamát indokolatlanul rövidnek találta, ezért a büntetési célok elérése érdekében indítványozta megemelését. Meggyőződése szerint az I.r. vádlottal egyezően a II.r. vádlott sem részesíthető előzetes mentesítésben a bűncselekmény erőszakos jellege miatt, ezért annak mellőzése szükséges. A halmazati büntetésre és a belső arányosságra tekintettel az I.r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés esetében is indokoltnak tartotta a próbaidő tartamának megemelését.

[18] Az eddig kifejtetteket összefoglalva a fellebbviteli főügyészség indítványozta, hogy az ítéltábla akként változtassa meg a törvényszék ítéletét, hogy Terhelt1 I.r. vádlott terhére megállapított bűncselekményeket 2 rendbeli, a Btk. 310. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (2) bekezdés I. fordulata szerint minősülő csoportosan, társtettesként elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntettének minősítse és a vele szemben halmazati büntetésül kiszabott szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének próbaidejét emelje meg. Terhelt2 II.r. vádlott cselekményét a Btk. 310. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (2) bekezdés I. fordulata szerint minősülő csoportosan, társtettesként elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntettének minősítse és vele szemben a Btk. 102. § (1) bekezdés alkalmazásának – bírósági mentesítés – mellőzésével a kiszabott szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének próbaidejét ugyancsak emelje meg.

[19] Az I.r. vádlott védője a fellebbezés írásban előterjesztett indokolásában összefoglalta az előzményi adatokat és a másodfellebbezések irányát, majd előadta, hogy álláspontja szerint a kerületi bíróság helyesen mellőzte a szándékegység, vagyis a társtettesi elkövetés megállapítását. Kiemelte, hogy az elsőfokú eljárásban kihallgatott tanúk a vádlottak cselekményeire vonatkozólag nem tudtak nyilatkozni, továbbá kérte figyelembe venni, hogy nem lehetett megállapítani az eldobott pirotechnikai eszköz leesésének pontos helyét, továbbá azt sem, hogy az milyen hatással volt a rendőrökre. Meggyőződése szerint a törvényszék anyagi jogszabályt sértett a cselekmények folytatólagos elkövetésként értékelésével, mert védenca azonos helyszínen, de térben és időben elkülönülten volt jelen két alkalommal.

[20] Utalt védenca személyi körülményeire, így nős családi állapotára, egyetemi végzettségére, önkormányzati képviselői munkájára, amelyből havi nettó 400.000,- forint jövedelme származik, továbbá vagyona hiányára és büntetlen előéletére. Megjegyezte továbbá, hogy az I.r. vádlott jelenleg a Közszerződési Egyetem másodéves hallgatója.

[21] Az I.r. vádlott védője indítványozta, hogy a harmadfokú bíróság változtassa meg a másodfokú bíróság ítéletét, védenct az ellentétes döntéssel érintett cselekmény miatt emelt

vád alól mentse fel és a jelentős időmúlásra is tekintettel a vele szemben kiszabott büntetésen enyhítsen.

[22] A II.r. vádlott védője a fellebbezés írásban előterjesztett indokolásában a védencét érintő ügyadatok rögzítését követően rámutatott, hogy a másodfokú bíróság részbeni megalapozatlanság okán, az ügyiratok tartalma és helyes logikai következtetés útján védencét illetően két mondatral egészítette ki a tényállást, amely mondatokat idézte is. Összefoglalta, hogy a törvényszék milyen jogi indokok alapján állapította meg védenca bűnsegédi magatartását, majd annak a meggyőződésének adott hangot, hogy a törvényszék tévesen változtatta meg az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, és abból tévesen vont következtetést a II.r. vádlott bűnösségére, ezért az általa kiegészített tényállástól eltérő tényállás megállapítása szükséges a harmadfokú bíróság részéről.

[23] Kiemelte, hogy az első- és másodfokú bíróság egyaránt úgy ítélték meg, hogy védenca magatartása mellőzte az erőszakos és támadó jelleget, így e kérdés megítélésében nem helyezkedtek ellentétes álláspontra. Vitatta a törvényszék bűnsegédi felelősség körében meghozott döntését, amely a terhelti alapcselekmények és a II.r. vádlott részesi magatartása kapcsolatának téves megítélésén alapul. A BH 2021. 96. és BH 2022. 67. számon közzétett eseti döntésekre hivatkozva előadta, hogy a bűnsegéd felelősségének megállapítása kizárólag akkor törvényes, ha a tényállás tartalmazza a terhelti alapcselekmények törvényi tényállási elemeit, illetve az ehhez kapcsolódó bűnsegédi felelősség megállapítását megalapozó tényeket, azonban a terhelti alapcselekmények elkövetőinek azonosítása, továbbá büntetőjogi felelősségre vonásuk már nem szükséges.

[24] Meglátása szerint mindez jelen ügyben azt jelenti, hogy a csoportosan elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntettét elkövető személyek vonatkozásában a történeti tényállásnak a bűncselekmény törvényi tényállása valamennyi elemét magában kell foglalnia. Véleménye szerint e követelménynek a másodfokú bíróság úgy akart eleget tenni, hogy az elsőfokú ítélet indokolásából a tényállásba emelte a „mindkét nap az intézkedő rendőrök ismeretlenül maradt személyek általi dobálások, dulakodások, lökdösődések folytán elkövetett csoportos erőszaknak voltak kitéve” megállapítást. Meggyőződése szerint az idézett kiegészítés oly mértékben általános tartalmú, hogy elégtelen a csoportosan elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntettének megállapításához, mert ahhoz az elkövetésben résztvevő személyek konkrét magatartásán alapuló tények bemutatására lenne szükség, amely jelen esetben elmaradt. Megítélése szerint teljes bizonyossággal megállapítható, hogy a mindkét napra vonatkozó erőszakos magatartásokra hivatkozás valótlan, mert nyilvánvalóan kizárt, hogy az eljáró rendőrök két napon keresztül folyamatosan csoportos erőszaknak voltak kitéve. Megfogalmazása szerint az előfordult erőszakos magatartások „hullámszóan” történtek, de nem folyamatosan. Mindezek alapján a tettesi alapcselekményekre vonatkozó tények rögzítésével a másodfokú bíróság adós maradt, ezért a tényállás védenca bűnrészesi magatartása és a tettesi alapcselekmények közötti összefüggéseket sem tartalmazza.

[25] Kifejtette, hogy a bizonyítási eljárás keretében a kép- és hangfelvételek megtekintése megtörtént és a bíróságok általános jellegű megállapításokat tettek a „tömeg”, illetve a

„tömegben részt vevő egyes személyek” erőszakos jellegű magatartására, azonban hiányolta a bizonyítás kiterjesztését annak a kérdésnek a megválaszolására, hogy e magatartások valóban megvalósították-e a hivatalos személy elleni erőszak büntettét, és amennyiben igen, akkor ténylegesen azonos csoportban voltak-e védencével.

[26] Meglátása szerint az általa felhozott érveket támasztja alá a törvényszéki ítélet [248] bekezdése is, amelynek szó szerinti idézését követően kijelentette, hogy a törvényszék a történeti tényállás helyett az indokolásában rögzítette, hogy a II.r. vádlott magatartásához kapcsolódó, alapcselekményt elkövető I.r. terhelt cselekvőségét mely tényadatok támasztották alá. Hiányolta továbbá azoknak a magatartásoknak a leírását, amelyek akadályozták a hivatalos személyeket, és ha igen, akkor hogyan és miben. Utalt arra is, hogy egyetlen terhelt – az I.r. vádlott – „némileg konkrét” magatartása még nem alapozza meg a csoportos elkövetés megállapítását.

[27] A II.r. vádlott védője kritikával illette a törvényszéki ítélet [249] bekezdésében írtakat is. A másodfokú ítélet hivatkozott bekezdésében foglaltakat ugyancsak szó szerint idézte, majd előadta, hogy a törvényszéki érvelés ebben a bekezdésben ellentmondásos, mert arra utal, mintha védenca cselekménye azonos lett volna a bűnrészesi magatartás alapját képező bűncselekményeket megvalósított személyek cselekményével. Véleménye szerint az említett bekezdés utolsó mondata különösen alkalmas arra, hogy a II.r. vádlott és a tettesi magatartást megvalósított elkövetők cselekményét összemossa. Felhívta a figyelmet arra az ellentmondásra, hogy ha védenca ugyanazt a cselekményt követte el, mint a tettesi alapcselekmények elkövetői, abban az esetben a II.r. vádlott is tettesként valósította meg a bűncselekményt.

[28] A védelem azt is vitatta, hogy Terhelt2 II.r. vádlott helyszínen tanúsított magatartása bármely alapcselekmény elkövetőjére ösztönzőleg hatott volna, ezzel kapcsolatban kérte figyelembe venni, hogy egyetlen bizonyíték sem támasztotta alá védenca más által történt felismerését, azonosítását, továbbá kiemelte, hogy a törvényszéki ítéletben hivatkozott közszereplése ellenére még a rendőrök sem ismerték fel.

[29] Mindezek alapján indítványozta, hogy az ítéltábla a másodfokú bíróság ítéletét a II.r. vádlott vonatkozásában változtassa meg és vele szemben felmentő ítéletet hozzon.

[30] Amennyiben a harmadfokú bíróság a törvényszékkal azonos módon állapítaná meg védenca bűnösségét, arra az esetre további enyhítő körülményként kérte figyelembe venni a másodfokú ítélet kihirdetése óta eltelt időmúlást, valamint az 56. BK vélemény II./5. pontjára hivatkozással előadta, hogy védenca évek óta havi rendszeres pénzösszeg utalásával támogat egy borsod-megyei mélyszegénységben élő családot és ugyancsak több éve, havi rendszeres pénzösszeggel támogatja az Alapítványt, amelyek igazolásaként átutalási megbízások csatolására hivatkozott, azonban erre ténylegesen nem került sor. Az ítéltábla ettől

függetlenül nem vonta kétségbe a védő állításait, azokat átutalási megbízások hiányában is elfogadta.

[31] A II.r. vádlott védője a Btk. 82. § (4) bekezdésének idézése mellett, az enyhítő körülmények túlsúlyára tekintettel mind a szabadságvesztés, mind a próbaidő tartamát eltúlzottnak, szükségtelennek és aránytalannak találta, ezért indítványozta, hogy a harmadfokú bíróság a büntetés és a próbaidő mértékét is jelentősen enyhítse.

[32] A nyilvános ülésen az I.r. vádlott a személyi körülményei vonatkozásában előadta, hogy az önkormányzati mandátuma időközben megszűnt, azonban 2024. október 10-én megválasztották Kerületi vagyongazdálkodó testülete elnökének, amelyből havi nettó 310.000,- forint jövedelme származik. Elmondta továbbá, hogy édesapja 2,5 millió forintos tartozásának a fele részét megörökölte. A II.r. vádlott úgy nyilatkozott, hogy a személyi körülményeiben nem történt változás.

[33] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség képviselője a nyilvános ülésen az átiratában foglaltakat fenntartotta, azokat nem kívánta megismételni, kizárólag a büntetések súlyosítására vonatkozó indítványokat ismertette.

[34] Az I.r. vádlott védője a nyilvános ülésen megismételte a fellebbezése indokolásának tartalmi elemeit és kiemelte, hogy a számos rendezvényen, sporteseményen eljár rendőrök életében a vád tárgyává tett történések nem számítottak kirívó cselekményeknek.

[35] A II.r. vádlott védője a nyilvános ülésen szintén fenntartotta a fellebbezése írásban kifejtett indokait. Meglátása szerint az elsőfokú bíróság helytálló döntést hozott, azonban védencét nem bizonyította, hanem bűncselekmény hiányában kellett volna felmenteni. A másodfokú bíróság ítéletét színvonalasnak minősítette, viszont a tényállás kiegészítését alaptalannak találta, mert abban olyan általánosítás került megfogalmazásra, amelyre nem lehet védeni bűnösségét alapozni. Érvelése szerint a hivatalos személy elleni erőszak büntette eredmény bűncselekmény és jelen esetben az eredmény az akadályozás volt, azonban a tényállásból nem derül ki, hogy védeni kit és mikor akadályozott.

[36] Rámutatott továbbá arra, hogy a törvényszéknek a közszereplő személy magatartásának ösztönző hatásával kapcsolatos okfejtésével egyet tud érteni, azonban a kérdéskörben nem folyt bizonyítás, valamint a rendőrök nem ismerték fel védencét, ezért másokra sem hathatott ösztönzőleg, ha az eljár rendőrök nem azonosították.

[37] Mindezekre tekintettel indítványozta a II.r. vádlott bűncselekmény hiányos felmentését az ellene emelt vád alól, míg abban az esetben, ha az ítéltábla nem értene egyet álláspontjával, az enyhítő körülményekre tekintettel a kiszabott büntetés enyhítését kérte.

[38] Terhelt1 I.r. vádlott az utolsó szó jogán viccnek nevezte a vádiratot, mert véleménye szerint az ügynek nincsen sértettje, egyetlen rendőrt sem talált el, illetve akadályozott a munkájában, lökdösődés sem volt a rendőrség tagjaival csak a tömeg sodorta. Mindezek alapján az eljárást koncepciónak minősítette. Elmondása szerint mesterképzést folytat az egyetemen és a diploma megszerzésének feltétele a büntetlen előélet, ezért kérte, hogy az ítélet ebben ne akadályozza meg, továbbá utalt arra is, hogy büntetett előélettel a jelenlegi munkáját sem folytathatja. Végezetül megjegyezte, hogy az ügy tárgya egy áldozat nélküli, a megszokottnál vehemensebb reakció volt a részéről.

[39] Terhelt2 II.r. vádlott az utolsó szó jogán kijelentette, hogy ártatlan és meggyőződése szerint az ügyészség politikailag motivált koncepciók eljárásának az alanya. Hangsúlyozta, hogy az eljárás tárgyát képező események óta 6 év telt el, amely idő alatt intézményli képviselővé vált és kisfia született, azonban ezen hosszú időszak alatt sem változott meg a véleménye az ártatlanságát és az eljárás politikai motiváltságát illetően. Kiemelte, hogy olyan politikai közösséget alkotott, amely küzdött a rendszer, a „rabszolgatörvény” és a propaganda ellen, vagy például a pedagógusok társadalmi megbecsüléséért. Állítása szerint, ha visszamehetne, ugyanezt megtenné, mert nem követett el bűncselekményt, ezért kérte, hogy a harmadfokú bíróság felmentő ítéletet hozzon.

[40] Az ügyészség fellebbezése az I.r. vádlott esetében a bűncselekmény rendbeliségét, a II.r. vádlott tekintetében az elkövetői alakzatot érintő részében, továbbá a védelmi fellebbezések közül az I.r. vádlott védőjének fellebbezése az előzetes mentesítést célzó indítványa tekintetében alapos.

[41] A Kúria Bhar.III.111/2019/8. számú végzésének, majd legutóbb a BH 2021. 68. számú eseti döntésének iránymutatására figyelemmel az ítéltábla elsőként azt vizsgálta meg, hogy a bejelentett fellebbezés alapján van-e helye a harmadfokú eljárásnak, ugyanis a Be. 615. §

(1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésre kizárólag a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntése esetén van lehetőség.

[42] A Be. 615. § (2) bekezdés a) pontja értelmében ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság olyan vádlott bűnösségét állapította meg, akit az elsőfokú bíróság felmentett. Jelen esetben a kerületi bíróság az I.r. vádlottat az ellene emelt 1 rendbeli csoportosan elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntette (1. tényállási pont), valamint a II.r. vádlottat csoportosan, társtettesként elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntette (2. tényállási pont) miatt emelt vád alól felmentette. Ezzel szemben a Fővárosi Törvényszék az I.r. vádlott cselekményét – a felmentésre vonatkozó rendelkezés mellőzésével – folytatólágosan,

társtettesként elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntettének minősítette, amely minősítéssel az 1. tényállási pontra vonatkozólag is megállapította bűnösségét. A II.r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntettében. E tényadatok mindkét vádlott vonatkozásában kétségtől meggyőzték a másodfokú ítélet elleni, a Be. 616. § a) pontján alapuló fellebbezés lehetőségét, azonban az I.r. vádlott esetében korlátozott keretek között.

[43] A folytatólágosság törvényi egységének lényege, hogy az elkövető ugyanolyan bűncselekményt, egységes akaratelhatározással, azonos sértett sérelmére, rövid időközönként, többször követ el. A folytatólágosság törvényi egységébe tartozó részselekmények kapcsán az elkövető felelőssége az egyes részselekmények esetében külön-külön vizsgálendő. Ebből a szempontból a folytatólágosság a (homogén) anyagi halmazattal mutat hasonlóságot. Másképp fogalmazva, ha a törvény nem hozna létre folytatólágos törvényi egységet, az egyes részselekmények – amelyek önmagukban is bűncselekmények – anyagi halmazatot képeznének (BH 2020. 67. [28] bekezdése).

[44] Az ítéltábla megállapította, hogy Terhelt I.r. vádlottat a 2. tényállási pontban foglalt cselekvése miatt mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság bűnösnek mondta ki, az eltérés kizárólag abban mutatkozott meg, hogy a kerületi bíróság 1 rendbeli bűncselekményként minősítette az elkövetési magatartását, míg a törvényszék a folytatólágosság törvényi egysége részselekményeként, így a bűnösség kérdésében nem helyezkedtek ellentétes álláspontra, a másodfokú bíróság döntése nem ellentétes az elsőfokú bíróságéval. Ebből adódóan a harmadfokú felülbírálat az I.r. vádlottat érintően nem terjedt ki a 2. tényállási pontra, kizárólag az 1. tényállási pontra korlátozódott, mert az eljáró bíróságok csakis e tényállási ponttal összefüggésben hoztak ellentétes döntést.

[45] A Be. 615. § (3)-(5) bekezdései meghatározzák a másodfellebbezéssel támadható másodfokú ítéleti rendelkezések körét, így joghatályos csak az a fellebbezés lehet, amely valóban megnyílt fellebbezési jog esetén, a másodfokú ítélet másodfellebbezéssel támadható részét, illetve rendelkezését kifogásolja.

[46] A Be. 615. § (3) bekezdés a) pontja szerint a fellebbezés sérelmezheti az ellentétes döntést, illetve a hivatkozott törvényhely b) pontja szerint kizárólag a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezését, vagy részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett.

[47] Amint azt a Kúria a jelen határozat [41] bekezdésében hivatkozott végzésében és eseti döntésében is leírta, az eltérő rendelkezés, mint törvényes fellebbezési ok rendeltetése nyilvánvalóan az, hogy lehetőség nyíljon az eltérést eldöntő új eljárási fokra. A hatályos Be. ehhez, a korábbi eljárási törvényben is meglévő feltételhez hozzárendelte, hogy nem önmagában az eltérés, ellentét (objektíve), hanem annak fájlalása, sérelmezése (szubjektíve) adja ki együtt a harmadfokú eljárás megnyitását.

[48] A másodfokú ítélet ellen az ügyész mindkét vádlottnál eltérő minősítés és súlyosítás végett, az I.r. vádlott védője, valamint a II.r. vádlott és védője elsődlegesen az elítélés miatt, felmentés érdekében, másodlagosan enyhítés céljából jelentett be fellebbezést.

[49] Mindez azt jelenti, hogy a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a Be. 618. § (1) bekezdés a) pontjának aa) alpontja és a) pontjának ab) alpontja, valamint b) pontja értelmében a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, a másodfokú ítéletnek azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, valamint az elsőfokú és másodfokú bírósági eljárást bírálta felül. Ezen túlmenően a Be. 618. § (2) bekezdése értelmében a harmadfokú bíróság hivatalból döntött az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben, továbbá a Be. 618. § (3) bekezdés a) pontjában foglalt törvényi felhatalmazás alapján – figyelemmel a Be. 590. § (5) bekezdés c) pontjára – a fellebbezéssel nem érintett része tekintetében is felülbírálta a másodfokú ítélet bűncselekmények minősítésére vonatkozó rendelkezését.

[50] Az ítéltábla megállapította, hogy az eljáró bíróságok az eljárási szabályokat maradéktalanul megtartották, nem vétettek olyan eljárási szabálysértést, ami a Be. 625. § (1) és (2) bekezdése alapján az elsőfokú, illetve másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezné.

[51] A felülbírálat ezt követő szempontja, hogy a másodfokú ítélet tényállásának a másodfellebbezéssel érintett része megalapozott-e, ugyanis a Be. 619. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan.

[52] A tényállás hiányossága esetén a másodfokú eljárásban bizonyítás felvételének van helye, az iratellenesség pedig – értelemszerűen, mibenlétéből fakadóan – az iratok tartalma alapján orvosolható. A részleges megalapozatlanság kiküszöbölésének nincs mennyiségi korlátja, bármilyen nagy terjedelmű is a megalapozatlanság, az iratok tartalma alapján, helyes ténybeli következtetés útján vagy bizonyítás felvételével kiküszöbölhető (EBH 2018. B.8.).

[53] A hatályos büntetőeljárási törvény csak a teljes – a másodfokú eljárásban helyre nem hozható – megalapozatlanság okából engedi meg a hatályon kívül helyezést, míg az ítélet részleges megalapozatlanságának kiküszöbölését a másodfokú bíróság kategorikus – mérlegelést nem tűrő – kötelezettségévé teszi. A részleges megalapozatlanság ezért hatályon kívül helyezés alapjául nem szolgálhat (EBH 2019. B.9.).

[54] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a fentebb részletezett kúriai iránymutatásoknak megfelelően járt el, amikor az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlanságát észlelve nem helyezte hatályon kívül a kerületi bíróság ügydöntő határozatát, hanem az ítélete [188] bekezdésében helytállóan megjelölt megalapozatlansági okokat a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alapján az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma és ténybeli következtetés útján kiküszöbölte, tehát a megalapozatlanság megszüntetése érdekében tárgyalás tartására és bizonyítás felvételére nem volt szükség.

[55] A másodfokú bíróság által megalapozottá tett tényállás nem szenved hiányosságban és a tényállás-megállapítási kötelezettség keretében a vád kimerítésének követelménye is megvalósult. Az iratellenesség nem állapítható meg, mert a törvényszék a tényállás kiegészítésekor a tartalmukkal egyezően vette figyelembe az iratokat, továbbá a tényből-tényre következtetés hibája sem valósult meg, mert a megállapított tényekből kizárólag az elsőfokú ítéletben megállapított és a másodfokú bíróság által kiegészített tényállás következik.

[56] A harmadfokú bíróság a nyilvános ülés adatai alapján – utalva a Be. 617. §-a alapján alkalmazandó Be. 599. § (2) bekezdés b) pontjára – az I.r. vádlott személyi része vonatkozásában a másodfokú ítélet [196] bekezdését akként módosítja, hogy már nem önkormányzati képviselő, azonban 2024. október 10. napjától Kerületi vagyongazdálkodó testületének elnöke, amelyből havi nettó 310.000,- forint jövedelme származik. Vagyoni helyzetére vonatkozólag az ítéltábla rögzíti, hogy elhunyt édesapja 2.500.000,- forint tartozásának a fele részét megörökölte.

[57] A másodfokú bíróság által kiegészített és a harmadfokú eljárásban is irányadó tényállás nem szenved megalapozatlansági hibában, az ügy elbírálása szempontjából releváns tényadatokat tartalmazza, iratszerű és a vádlottak személyével, illetve cselekvőseivel kapcsolatos megállapítások is helytállóak. A másodfokú bíróság által az ítélezése alapjául elfogadott tényállás tehát megalapozott, ezért az a Be. 619. § (1) bekezdése alapján irányadó volt a harmadfokú eljárásban is.

[58] A törvényszék helyesen járt el, amikor a felülbírálatát az indokolási kötelezettség teljesítésének vizsgálatával folytatta, mert a Kúria következetes ítélkezési gyakorlata szerint az indokolási kötelezettség teljesítése csak a megalapozott vagy megalapozottá tett tényállás tekintetében vizsgálható (EBH 2018. B.8., EBH 2019. B.9. és BH 2019. 220.).

[59] Az indokolással szemben támasztott minimális követelmények az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- az indokolásból egyértelműen beazonosítható, ezáltal minden tekintetben követhető és ellenőrizhető legyen, hogy a bíróság hogyan jutott el döntéséhez (Kúria 2012.EI.II.E. 1/6.

Összefoglaló vélemény, BH 2012. 32., BH+ 2014.11.478, BH+ 2015.3.96, EBH 2018. B.8. és BH 2018. 10.),

- a bíróságnak be kell számolnia arról, hogy egyes bizonyítékok közül melyeket fogadott el, és milyen okból, másokat miért vetett el, az egyes bizonyítékoknak milyen bizonyító erőt tulajdonított, majd a bizonyítékokat egymással is össze kell vetnie, számot adva, hogy a tényállást milyen bizonyítékokra alapította (BH 2015. 3.),
- a bíróság köteles az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálni, és ennek értékeléséről határozatában számot adni, azonban az indokolási kötelezettségből nem következik a vádlottak és védőik által felhozott minden észrevétel megcáfolásának kötelezettsége, mivel a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie és nem minden egyes részletre (7/2013. (III. 1.) és 3032/2019. (II. 13.) AB határozat).

[60] A törvényszék a fentebb hivatkozott elvárásoknak a másodfokú eljárásban meghozott ügydöntő határozatában eleget tett, az indokolási kötelezettségét teljesítette, és részben a kerületi bírósággal egyetértve, részben attól eltérő álláspontot képviselve megindokolta, hogy milyen bizonyítékokra, illetve mely indokokra alapította a vádlottak bűnösségét. Indokolásában tetten érhető a vádlottakra lebontott egyéniesítettség, valamint a vádlottak cselekményeiből a bűnösségükre levont következtetéséhez vezető gondolatmenet is.

[61] A kerületi bíróság és a törvényszék álláspontja között abban mutatkozott eltérés, hogy az elsőfokú bíróság szerint a vádlottak „füstképző eszköz használata” nem merítette ki az erőszak azon mértékét, amely alkalmas lenne büntetőjogi felelősség megállapítására, cselekményük „belefér a véleménynyilvánítás szabadságába”. A törvényszék álláspontja szerint a 2. tényállási pont esetében az I.r. vádlott magatartása kimerítette a hivatalos személy elleni erőszak büntettének valamennyi törvényi tényállási elemét, ezzel szemben a II.r. vádlott magatartásából hiányzott az erőszak, mint tényállási elem, azonban cselekvősege a jelenlévőkre szándékerősítőleg hatott, ezért bűnsegédként állapította meg felelősségét.

[62] A vádlotti védekezések és a védelmi fellebbezések tartalmára tekintettel az ítéltábla rögzíti, hogy a törvényszéknek elsőként azt kellett megvizsgálni, hogy a bűncselekmény törvényi tényállási elemei megvalósultak-e, vagyis a cselekmény tényállásszerű-e, mert ha valamely törvényi tényállási elem hiánya állapítható meg, akkor a cselekmény nem bűncselekmény, nem valósítja meg a Btk. Különös Részében írt hivatalos személy elleni erőszak büntettét. Amennyiben a cselekmény tényállásszerű, akkor meg kell vizsgálni annak jogellenességét, mert a cselekmény jogellenességét kizáró körülmény fennállása esetén a kifogásolt cselekmény nem bűncselekmény, ennek oka azonban nem a törvényi tényállási elem hiánya, hanem a bűncselekmény Btk. 4. § (1) bekezdésében rögzített fogalmának egyik szükségszerű tényállási eleme, a hivatkozott törvényhely (2) bekezdésében írt társadalomra veszélyesség hiánya (BH 2013. 204.).

[63] A másodfokú bírósággal ellentétben a kerületi bíróság nem volt tekintettel a felvázolt szempontrendszerre, amely egyértelműen tetten érhető ítéletében, amikor ügydöntő

határozatának felmentő rendelkezéseit egymással párhuzamosan alapította a véleménynyilvánítás szabadságára, vagyis a cselekmény jogellenességét kizáró tényezőre, mint bűncselekmény hiányára, valamint a bizonyítottság hiányára is, azonban e két megállapítás egymással összeférhetetlen.

[64] A másodfokú bíróság ítélete a Kúria fentebb hivatkozott határozatában levezetett döntéshozatali lépcsőzetességet figyelembe vette, melynek során a tényállásszerűség vizsgálatakor először abban a kérdésben foglalt állást, hogy a rendőrök a vádbeli helyen és időben törvényesen jártak-e el, majd megállapította, hogy eljárásukban nem merült fel egyetlen olyan körülmény sem, amely a hivatalos személyként fogatosított eljárásukhoz kapcsolódó fokozott büntetőjogi védelem indokoltságát és törvényességét kétségessé tette volna. Az eljárás egyetlen résztvevője sem vitatta, hogy az Országház épületéhez kivezényelt, különböző állományba tartozó rendőrök eljárása jogszerű volt és mint hivatalos személyek az előírásoknak megfelelően kizárólag azt tették, amit az ilyen típusú feladatkörben tevékenykedő hivatalos személyeknek általában jogában áll cselekedni. Mindez azért kiemelten jelentős tényező, mert a terhelti szándékosság intellektuális összetevőinek egyike annak tudata, hogy a hivatalos személy hivatalosan jár el.

[65] A törvényszék ítélete [223]-[234] bekezdéseiben az I.r. vádlott cselekményeit, majd [238]-[250] bekezdéseiben a II.r. vádlott cselekményét a legapróbb részletekbe bocsátkozva elemezte. A harmadfokú bíróság egyetértett a törvényszékkal abban, hogy a 2. tényállási pontban az I.r. vádlott cselekvősegei kimerítették a hivatalos személy elleni erőszak büntetnének elkövetési magatartását, azonban a másodfokú bíróság álláspontjával ellentétben ugyanerre a következtetésre jutott a II.r. vádlottat illetően is.

[66] A hivatalos személy elleni erőszak büntetnének három, egymással alternatív viszonyban álló elkövetési magatartása az akadályozás, az intézkedés kényszerítés és a bántalmazás. A jelen esetben releváns elkövetési magatartás – a Btk. 310. § (1) bekezdés a) pontja alapján – a hivatalos személy jogszerű eljárásának erőszakkal akadályozása, amelyet azért hangsúlyoz a harmadfokú bíróság, mert a vádlottak nyilatkozataiból úgy tűnt, hogy döntő jelentőséget tulajdonítottak annak a ténynek, hogy cselekményükkal nem okoztak sérülést az eljáró rendőröknek, azonban figyelmen kívül hagyták azt a tényt, hogy a vád tárgyát nem hivatalos személy bántalmazása, hanem hivatalos személy jogszerű eljárásának akadályozása képezte.

[67] A vádlottak inkriminált cselekményeinek vizsgálata során a vádhatóság, a védelem, a kerületi bíróság és a törvényszék részéről is hangsúlyos figyelmet kapott az erőszak – mint törvényi tényállási elem – megvalósulásának kérdése, amellyel kapcsolatban a harmadfokú bíróság az alábbiakra mutat rá.

[68] A büntetőjog nem határozza meg az erőszaknak a különböző törvényi tényállásoknál alkalmazható általános fogalmát, ezért azt minden egyes bűncselekmény vonatkozásában

eltérően kell értelmezni, így vannak olyan bűncselekmények, amelyeknél az erőszaknak lenyűgözőnek, magasabb fokúnak, akaratot megtörőnek kell lennie, míg más bűncselekmény – mint például a hivatalos személy elleni erőszak büntette – dologról személyre áttevődő erőszakkal is elkövethető, amelynek egyik tipikus formája a dobás.

[69] A hivatalos személy elleni erőszak büntette tekintetében erőszaknak minősül minden olyan fizikai erő kifejtés, amely közvetlen, vagy közvetett ráhatást jelent a testre és a hivatalos személy eljárásával ellentétesen hat, vagyis az erőszak nemcsak kifejezetten személy ellen irányuló fizikai erő kifejtésben nyilvánulhat meg, hanem olyan magatartásokban is, amelyek közvetetten, valamely dolog közvetítésével gyakorolnak hatást a hivatalos személyre.

[70] Általánosságban kijelenthető, hogy minden cselekvés erő kifejtést igényel, ezért az erőszaknak ennél többet kell jelenteni, azaz olyan fizikai cselekedetben szükséges megnyilvánulnia, amely a mindennapi életben szokásos emberi magatartásokhoz képest többet foglal magában, így bizonyos fokú kényszerű beavatkozást, agressziót kell megjelenítenie mások rendezett, szabályozott viszonyaiba ahhoz, hogy erőszakká váljon. Mindez azt jelenti, hogy az erőszak a szokásostól eltérő, támadó jellegű, személy vagy dolog ellen irányzott magatartás, amely a személyre vagy dologra, testi, illetve fizikai behatást gyakorol, vagy legalább azt célozza meg.

[71] A törvényszék helytállóan foglalta össze ítélete [225] bekezdésében – az ellentétes döntéssel érintett 1. tényállási pontot is magában foglalva – az I.r. vádlottnak azokat a cselekvéseit, mint a rendőrök megdobálása, könnygázszóró palackkal lefújása és lökdösése, amelyek többszörösen is kimerítették az erőszak fentebb részletezett fogalmát, e vádlottat illetően a harmadfokú bíróság mindenben osztotta a másodfokú bíróságnak a bűncselekmény megállapíthatóságával összefüggő érveit. Az I.r. vádlott által megvalósított erőszak vonatkozásában a törvényszék indokolása teljes, kiegészítésre nem szorul.

[72] A II.r. vádlott esetében az erőszak – mint törvényi tényállási elem – megállapításának hiányát ítélete [242]-[244] bekezdéseiben három indokra vezette vissza: a helyszínen tanúsított egymozzanatú cselekvőség időtartamának rövidségére, az inkriminált mozdulat típusára és a támadó jelleg hiányára.

[73] A törvényszéki sorrendet követve az ítéltábla elsőként arra mutat rá, hogy az elkövetési magatartás időtartama irreleváns, mert a hivatalos személy elleni erőszak büntette pár másodpercen belül, egyetlen mozdulattal is elkövethető, mint például a hivatalos személy megdobása.

[74] A II.r. vádlott egymozzanatú elkövetési magatartására vonatkozólag a törvényszék kiemelt jelentőséget tulajdonított a vád tárgyává tett mozdulat típusának, amelyet ítélete [244] bekezdésében nem dobásként, hanem „legfeljebb ejtés”-ként jellemzett, azonban e

tárgykörben önellentmondásos volt ügydöntő határozata, mert az elsőfokú ítélet tényállásának „rendőrök közé dobta” megállapítását érintetlenül hagyta, valamint ítélete további bekezdéseiben következetesen a „dobta”, „eldobta” szavakat használta.

[75] A II.r. vádlott a vád tárgyává tett kézmozdulatával egy füstképző tárgyat juttatott el a levegőben a rendőrsorfal irányába, amely cselekménye a videófelvétel és az abból kirögzített képfelvételek, így különösen a nyomozati iratok II. kötetének 411. oldalán fellelhető alsó és 416. oldalán található felső kép alapján egyértelműen dobás volt.

[76] A kézben tartott, majd eldobott eszköz – értelemszerűen – megfelelő súllyal rendelkezett ahhoz, hogy a több méterre álló rendőröket elérje, továbbá ítéleti bizonyossággal meg lehetett állapítani, hogy az eldobás előtt szikrázott, majd a dobás pillanatában már füstöt bocsátott ki magából, ezért az elhajított tárgy pontos meghatározása nélkül, pirotechnikai eszközként való megnevezésével az ítéltábla is egyetértett. Megállapítható tehát, hogy ez utóbbi kérdésben a kerületi bíróság, a törvényszék és az ítéltábla egységes álláspontot képviselt.

[77] Az elkövetés helyén és időpontjában a II.r. vádlott eldönthette, hogy az először szikrázó, majd füstöt kibocsátó tárgyat a tüntetés hangulati elemeként továbbra is magánál tartja, vagy eldobja, de a rendőröktől eltérő irányba, végezetül azt is választhatta, hogy a rendőrök közé dobja. A II.r. vádlott az utóbbi mellett döntött, így azzal a lehetőséggel is számolt, hogy az eldobott pirotechnikai eszköz, mint a levegőből a rendőrök közé eső füstölgő tárgy, továbbá a belőle kiáramló füst a rendőröknek az Országház védelmére összpontosított figyelmét, munkáját megnehezíti.

[78] Az inkriminált cselekmény támadó jellegét nem az elkövető, hanem az elszenvedő, a passzív alany oldaláról kell megítélni. Az eldöntendő kérdés tehát az, hogy a meggyújtással működésbe hozott, füstöt eresztő tárgynak a jogszerűen eljáró rendőrök felé dobása a hivatalos személyek részéről tekintve megvalósíthatta-e a támadó magatartás érzetének kiváltását, amelyre az ítéltábla válasza egyértelmű igen. A kérdés abból a szempontból is megközelíthető, hogy az épület biztosítását végző rendőrök tekinthették-e a feljük dobott, füstöt eresztő tárgyat a tüntetés természetes velejárójának, amelyre az ítéltábla válasza egyértelmű nem. E témakörrel a harmadfokú bíróság a később még kifejtendő véleménynyilvánítás szabadsága vonatkozásában részletesen foglalkozik.

[79] Összegzésként megállapítható, hogy a pirotechnikai eszköz rendőrök felé dobása kizárólag támadó magatartásként értékelhető, az ezzel ellentétes álláspont tág teret biztosítana a rendőrség jogszerűen eljáró tagjaival szembeni inzultusoknak, amely a hivatalos személy elleni erőszak büntetési tényállásának kiüresedéséhez vezetne. A II.r. vádlott vád tárgyává tett cselekménye a hivatalos személy elleni erőszak büntetési tényállásának vizsgálata szempontjából tehát megvalósította az erőszak – mint törvényi tényállási elem – fogalmát.

[80] Amennyiben ez az erőszak a hivatalos személy által szándékolt cselekvéssel szemben érvényesül, azt gátolja, nehezíti, tehát akadályozza, úgy kimeríti a szóban lévő bűncselekmény törvényi tényállásának I. fordulátát. Az elkövetési magatartások közül a Btk. 310. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott hivatalos személynek jogszerű eljárásban történő akadályozása olyan cselekvés, amely a hivatalos eljárással szemben érvényesül, megszakítja – legalább ideiglenesen – a hivatalos eljárás keretébe illeszkedő események, aktusok és az ezek által kiváltott történések zökkenőmentes összekapcsolódását, illetve lefolyását. A védelmi fellebbezés indokolásában előadott álláspont miatt az ítéltábla rögzíti, hogy az akadályozás nem jelent megakadályozást, a két fogalom nem azonos. A megakadályozás ugyanis eredményt jelent, ebben az esetben a hivatalos személy a jogszerű eljárását nem tudná lefolytatni, az megghiúsulna, ezzel szemben az akadályozás csak az eljárás megnehezítését jelenti, ettől az eljárás lefolytatható, befejezhető.

[81] A törvényszék az I.r. vádlott tekintetében helytállóan rögzítette ítélete [224] bekezdésében, hogy a dobálások miatt a rendőröknek a feljük repülő tárgyakra is figyelmet kellett fordítani, amely a jogszerű eljárásukat megakasztotta, a fellépésük akadálymentességével ellentétes irányba hatott, azonban ez a megállapítás nemcsak az I.r. vádlott cselekményeire, hanem a II.r. vádlott cselekvőségére is igaz. Az eldobott pirotechnikai eszközből kiáramlott füst ugyancsak nehezebbé tette a rendőrök feladatának ellátását.

[82] Az ítéltábla tehát megállapította, hogy az I.r. vádlottal egyezően a II.r. vádlott esetében is megvalósult a hivatalos személy elleni erőszak büntettének valamennyi törvényi tényállási eleme. Terhelt2 II.r. vádlott

- a helyszínen tartózkodott rendőröket, azaz hivatalos személyeket,
- a létesítménybiztosítási intézkedésükben, vagyis jogszerű eljárásukban,
- a kezében tartott, füstöt kibocsátó pirotechnikai eszköznek a rendőrök közé dobásával, mint az erőszak fogalmát e bűncselekmény vonatkozásában kimerítő cselekménnyel,
- az intézkedésük problémamentességét, zavartalanságát megnehezítette, ezáltal jogszerű eljárásuk akadályozásában tevőlegesen részt vett.

[83] A II.r. vádlott védője hiányolta annak pontos megjelölését, hogy a vádlottak, illetve az ismeretlenül maradt további elkövetők cselekménye miben akadályozta a helyszínen tartózkodott rendőröket, ezért a harmadfokú bíróság külön is rámutat, hogy az Országház épülete biztosításának zavartalanságát akadályozták, ami az elsőfokú ítélet 3. oldala [8] bekezdésének utolsó mondatából is kiolvasható: „Feladatuk annak megakadályozása volt, hogy illetéktelen személyek a Parlament épületébe belépjenek vagy azt megközelítsék.”. A harmadfokú bíróság ezzel kapcsolatban kiemeli, hogy a vád tárgyává tett történeti tényekben nem a különös részi törvényi tényállás jogi fogalmait kell felsorolni, hanem konkrétan azokat a tényeket, amelyek alkalmasak az indítványozott (vagy akár attól eltérő), ám mindenképpen büntetőtörvénybe ütköző cselekmény megállapítására (BH 2017. 217.). A kerületi bíróság által megállapított és a másodfokú eljárásban kisebb fokban kiegészített tényállás e követelménynek maradéktalanul eleget tesz.

[84] A vádlottak a büntetőeljárás során arra hivatkoztak, hogy a füstképző tárggyal elkövetett cselekményeik a tüntetés figyelemfelhívó, hangulati elemei voltak, egyben szimbolikus tartalommal bírtak, ezért magatartásuk nem alkalmas bűncselekmény megállapítására, mert a véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos védelme alatt állnak, ebből kifolyólag a vád tárgyává tett cselekmények nem jogellenesek.

[85] Az elkövetés körülményeire és e vádlotti védekezésre tekintettel az ítéltábla az első- és másodfokú bíróságnál mélyrehatóbban vizsgálta meg, hogy a tényállásszerűnek minősített cselekmények kapcsán fennáll-e jogellenességüket kizáró körülmény, mivel a véleménynyilvánítás szabadságának oltalma alatt álló cselekmények esetében nem állapítható meg a társadalomra veszélyesség.

[86] Az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához, amely alapvető joggal kapcsolatban a harmadfokú bíróság utal az Egyesült Nemzetek Közgyűlése által 1966. december 16-án elfogadott és Magyarországon az 1976. évi 8. törvényerejű rendelettel kihirdetett Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya 19. Cikkének 2. pontjára is, mely ugyancsak kimondja, hogy mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra. Az ítéltábla hivatkozik még Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt és Magyarországon az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Egyezmény 10. Cikkének 1. pontjára, amely szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

[87] Az irányadó tényállás szerint a vádlottak a vád tárgyává tett cselekményeiket az Országház épülete előtt lezajlott tüntetésen valósították meg, amelynek a szervezők szerinti célja egy meghatározott törvény elleni tiltakozás volt. Az Alkotmánybíróság a 7/2014. (III.7.) AB határozatának III./2.1. pontjában rámutatott arra, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága gazdag gyakorlattal rendelkezik azoknak a sajátos mércéknek a kidolgozásában, amelyek a közügyek vitatása során elhangzott véleménynyilvánítások korlátozhatóságára vonatkoznak. E sajátos mércék a szólásszabadság értelmezésének azt az általánosan meghatározó elvét bontják ki a közügyek vitatása körében, mely szerint ez a szabadság a demokratikus társadalom alappilléreinek egyikeként mind a társadalmi haladásnak, mind az egyén kibontakozásának alapvető feltétele, amely a sértő, meglehetősen vagy aggodalmat keltő véleményeket is védelmezi. Ugyanebben a határozatában – a korábbi gyakorlatára visszautalva – az Alkotmánybíróság azt is kifejtette a IV./1.4. pont alatt, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra attól függetlenül kiterjed, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletre méltó vagy elvetendő, amely megállapítás nyilvánvalóan alkalmazandó a véleményként értékelhető szimbolikus cselekedetekre is.

[88] Az Alkotmánybíróság az 1/2019. (II.13.) AB határozat indokolásának [36] bekezdésében hangsúlyozta, hogy a véleményszabadság alkalmazásához szükséges, hogy a

közlés választott formája objektív módon is alkalmasnak tekinthető eszköze, közvetítője legyen gondolatok közlésének.

[89] A Kúria a Bfv.I.405/2020/6. számú végzésében kifejtette, hogy sem a gyülekezési jog, sem a véleménynyilvánítás szabadsága nem vehető parttalanul igénybe, illetőleg az utóbbi nem idézhet elő alapjogi összeütközést, azaz nem ronthatja le (nem teheti semmissé) az előbbihez rendelt békés jelleget, a békés gyülekezéssel pedig eleve nem fér össze a bűncselekményt megvalósító támadó jellegű erőszakos magatartás tanúsítása (a hivatkozott végzés

[58] bekezdése).

[90] Ezzel összhangban a Kúria a Bfv.III.366/2022/9. számú végzésében arra is rámutatott, hogy alapjoggyakorlásra hivatkozással (akár csak részben) igazolni a személy elleni erőszakos bűncselekmény elkövetését kizárt. Véleménynyilvánítás erőszakos magatartással, erőszakkal nyilvánvalóan nem gyakorolható (a hivatkozott végzés [84]-[85] bekezdései).

[91] A beszerzett bizonyítékok alapján az első-, másod- és harmadfokú bíróság egységesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy a tényállásban rögzített napokon a tüntetés, illetve csoportosulás elvesztette békés jellegét, az eljáró bíróságok között e kérdés vonatkozásában nem volt nézetkülönbség. Ezt a megállapítást a tanúvallomásokon túl a parancsnoki vizsgálatokról és rendőri jelentésekről készült okiratok (nyomozati iratok III. kötete 489-511. oldal) is alátámasztották, amelyek a demonstráció zavartalan, nyugodt lezajlásával ellentétes megállapításokat tartalmaznak, így többek között fején megütött rendőr kórházba szállításának tényét, a rendőrök ellen támadólag fellépett tömeggel szemben használt önvédelmi gázspraynek az egyik rendőr kezéből történt kitépését, valamint a résztvevők által a rendőrök irányába különböző, testi épségükre veszélyt jelentő tárgyak, pirotechnikai eszközök dobálását.

[92] Az Emberi Jogok Európai Bíróságának döntéseit is magában foglaló alkotmánybírói és kúriai határozatokon alapuló bírói gyakorlat a vélemény kinyilvánításának eszközéül a szimbolikus cselekmények széles körére biztosít törvényes lehetőséget, így példaként említhető transzparenszek kihelyezése, zászlók lengetése, az eseményre készített emblemikus bábuk használata, illetve a véleménynyilvánítás egyéb jelképes formái. Az idézett határozatok alapján azonban kijelenthető, hogy

- 1.) pirotechnikai eszköz és annak rendőrök közé dobása alkalmatlan bármiféle gondolat, eszme, vélemény, nézet közvetítésére,
- 2.) füstképző tárgynak a rendőrsorfallal – akárcsak eshetőlegesen szándékkal – megcélzó eldobása nem törvényes formája a vélemény kinyilvánításának,
- 3.) jogszerűen eljáró rendőrök megdobása, megdobálása nem szinonimája a véleménynyilvánítás szabadságának.

[93] Mindezek alapján – a törvényszék álláspontjával egyetértve – a vád tárgyává tett cselekmények esetében a véleménynyilvánítás szabadságából eredeztethető alkotmányos védelemben részesítés fel sem merülhetett. E végkövetkeztetés meghozatalakor az ítéltáblának különös körülményekkel kellett eljárnia, mert ellentétes álláspont esetén szabad utat engedne a különféle tömegrendezvényeken pirotechnikai és egyéb eszközök rendőrök közé dobásának, amely ellentmondásban állna a közösség érdekében eljáró hivatalos személyek fokozott büntetőjogi védelemben részesítésével.

[94] A vélemény szabadság kérdéskörének zárásaként az ítéltábla rögzíti, hogy a vád tárgyát nem a tüntetésen való részvétel és az ott elhangzott szóbeli megnyilvánulások képezték, hanem a véleménynyilvánítás szabad gyakorlásának széleskörű keretéből kilépett cselekmények.

[95] A megalapozott tényállásból a másodfokú bíróság tehát okszerűen vont következtetést Terhelt1 I.r. vádlott bűnösségére az 1. tényállási pont esetében is, továbbá Terhelt2 II.r. vádlott bűnösségére a 2. tényállási pont vonatkozásában.

[96] A vádlottak az utolsó szó jogán az ellenük indított eljárás koncepciójára jelleget hangsúlyozták, ezért az ítéltábla a bűnösség megállapításával kapcsolatban rögzíti, hogy a koncepció büntetőeljárás sajátossága, hogy hamis, hamisított bizonyítékokon alapuló fiktív, konstruált tényállás alapján, a büntetőeljárás szabályainak súlyos megsértésével, így többek között a védelem jogának mellőzésével kerül sor a bűnösség megállapítására. Jelen esetben a bizonyítási eljárás legfőbb elemét több videófelvétel – mint objektív bizonyíték – vádlottak által sem vitatott képanyaga alkotta, az eljárás egyetlen résztvevője sem vonta kétségbe azok tartalmát. A védelem jogának hiánya még elvi szinten sem értelmezhető, míg önmagában az a körülmény nem tesz egy büntetőeljárást irányítottá, hogy a vádlottak meggyőződése szerint a sérelmezett magatartásuk nem valósított meg bűncselekményt. Végezetül hangsúlyozandó, hogy a tényállásban hivatkozott helyen és napokon történt események miatt nem kizárólag a vádlottak ellen indult büntetőeljárás, amint arra az elsőfokú bíróság előtt megtartott vádbeszédében az ügyészség képviselője az ügyszámok megjelölésével is kitért. A más személyek által ugyanezen tömegdemonstráción elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntette miatt több jogerős elmarasztaló bírósági ítélet született.

[97] A vádlottak cselekményeinek minősítése megfelel a büntető anyagi jogi rendelkezéseknek, azonban a fellebbviteli főügyészség alappal kifogásolta az I.r. vádlott esetében a folytatólagos elkövetés megállapítását és a II.r. vádlott tekintetében a bűnszerű elkövetői alakzatot.

[98] A fellebbviteli főügyészség és az I.r. vádlott védője is helytállóan mutatott rá arra, hogy Terhelt1 I.r. vádlott cselekményei vonatkozásában nem állapítható meg a folytatólagosság törvényi egysége. Kétségtelen tény, hogy az I.r. vádlott az egymást követő két decemberi napon, egységes akaratelhatározással, ugyanolyan bűncselekményeket

követett el, azonban arra vonatkozó tényadat nem áll rendelkezésre, hogy a bűncselekményeket ugyanazoknak a passzív alanyoknak, hivatalos személyeknek a sérelmére követte el, ilyen tartalmú megállapítást a tényállás sem tartalmaz. Önmagában a rendőrség állományába tartozó hivatalos személyek, mint passzív alanyok, nem vonhatók az azonos sértett fogalomkörébe. A teljesség igénye végett a harmadfokú bíróság rögzíti, hogy a nyilvántartási adatok szerint a két napon eljáró rendőrök személye csak elenyésző számban mutat fedést, túlnyomó többségében eltérő rendőrök teljesítettek szolgálatot (nyomozati iratok zárt adatkezeléses kötetében a Készenléti Rendőrség Kelet-Magyarországi Határrendészeti Igazgatóságának 2019. augusztus 16. napján kelt tájékoztatása).

[99] Az évtizedek óta töretlen ítélkezési gyakorlat szerint nemcsak a több mozzanatból álló, hivatalos eljárás során folyamatosan elkövetett cselekmény (BJD9064.), hanem a két vagy több hivatalos személy sérelmére, az egységes eljárásuk során elkövetett hivatalos személy elleni erőszak is természetes egységet képez (BJD691.).

[100] A büntetőjogi és büntető eljárásjogi tárgyú kollégiumi vélemények felülvizsgálatáról szóló 2/2023. (VII. 5.) BK véleményben a Kúria Büntető Kollégiuma továbbra is fenntartotta a

8. BK véleményben foglaltakat, amely szerint, ha a hivatalos személy elleni erőszakot több hivatalos személy ellen, azoknak egységes eljárása keretében követik el, a cselekmény nem válik több bűncselekménnyé, a konkrét hatósági eljárás egysége a bűnhalmazat megállapítását ilyen esetben kizárja.

[101] Mindezekre tekintettel a harmadfokú bíróság az I.r. vádlott esetében a folytatólagos elkövetésre utalást mellőzte és mind az 1. tényállási pontban, mind a 2. tényállási pontban rögzített cselekményt 1-1 rendbeli, tehát összességében 2 rendbeli hivatalos személy elleni erőszak büntettének minősítette.

[102] Az elsőfokú bíróság a 2/2000. Büntető jogegységi határozat helytálló alkalmazásával törvényesen állapította meg, hogy mindkét vádlott csoportosan követte el a terhére rótt bűncselekményt. Az ítéltábla e tárgykörben kizárólag a Btk. 459. § (1) bekezdés 3. pontjának feltüntetésével egészíti ki a törvényszéki ítéletet, továbbá a II.r. vádlott védője fellebbezésének indoklásában írtak miatt hangsúlyozza, hogy a csoportos elkövetés megállapításának nem előfeltétele, hogy a bűncselekményt együttesen megvalósító személyek mindannyian ismertek legyenek, illetve, hogy valamennyiük ellen vádat emeljenek.

[103] A csoportos elkövetéskor is alkalmazni kell a tettességről és részességről szóló általános rendelkezéseket, vagyis meg kell jelölni az elkövetői minőséget az ügydöntő határozat rendelkező részében. A másodfokú bíróság ezért helyesen járt el, amikor az ítélete [234] bekezdésében felvázolt okokból az I.r. vádlott bűnösségét társtettesként találta megállapíthatónak.

[104] A II.r. vádlott esetében a védő helyesen észlelte a másodfokú ítélet [249] bekezdéséből kiolvasható törvényszéki bizonytalanságot a tettesi vagy bűnsegédi elkövetés tekintetében, mert az ott leírtak és a bűnsegédi magatartás valóban nincsenek összhangban egymással. A harmadfokú bíróság a hivatkozott ellentmondásosság vizsgálatát szükségtelennek tartja, mert a korábban hivatkozottak szerint a II.r. vádlott esetében is megállapította az összes törvényi tényállási elem megvalósulását. Az I.r. vádlottnál helytállóan felsorakoztatott érvek alapján a II.r. vádlott vonatkozásában is a társtettesi elkövetés állapítható meg az alábbi okokból.

[105] A Kúria a 2017. évi 284. számú eseti döntésének [32]-[33] bekezdéseiben kifejtette, hogy az elkövető mindig maga választja meg magatartásának módját, ami értelemszerűen helyzeti előnyéből fakadó lehetőség. Ha nem korlátozza a külvilág számára világosan és a másik elkövető számára kifejezetten saját magatartása hatókörét, akkor az egyidejű, azonos térben, egymás észrevehető, elérhető – ekként közvetlen – közelségében kifejtett elkövetői magatartások kölcsönösen szándékegységben vannak. Ilyen külvilágbeli fizikai feltételek mellett ugyanis – önmagában az érzékszervek természetes működése általi felfogóképességéből adódóan – nincs ésszerű alapja és ennél fogva indoka annak a következtetésnek, hogy az elkövető magatartásának tudattartalma nem fogja át a másik elkövető magatartását. Az elkövető a külvilágban felismerhető, elhatárolódására vonatkozó magatartás hiányában utóbb nem hivatkozhat eredményesen arra, hogy társai szándékát nem ismerte, és azzal nem azonosult.

[106] A törvényszék által megalapozottá tett tényállásból megállapítható, hogy a vádlottak tevőlegesen részt vettek a rendőrség tagjai elleni atrocitásokban, azoktól egyikük sem határolódott el, mindegyikük aktív magatartást tanúsított. Mindezek alapján a szándékegység a vádlottak között egyértelmű, mivel a tényállás kellő pontossággal rögzíti a vádlottak cselekvőségének időbeli és térbeli egybeesését, továbbá a magatartásaik mögött rejlő teljes akarategység is felismerhető. A társtettesi szándékegység meglétének nem feltétele előzetes megállapodás, szóbeli megegyezés. A tett közös végrehajtásában megmutatkozó egyetértés a cselekmény helyszínén, a véghezvitel során is létrejöhet (BH 2017. 284.).

[107] A társtettesi elkövetés megállapítása ellenére az ítéltábla helyénvalónak találta a másodfokú ítélet [250] bekezdésében írtakat, ahol a törvényszék a II.r. vádlott cselekménye szándékerősítő jellegét részletezte, ugyanis elkövetési magatartása egyértelműen alkalmas volt arra, hogy a jelenlévőket a jogszerűen eljáró rendőrök elleni fellépésre, így például különféle tárgyak dobására ösztönözze.

[108] A joghátrány megválasztása körében a másodfokú bíróság a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56. BK véleményben írtakat szem előtt tartva, az elsőfokú ítéletet részben korrigálva, szinte hiánytalanul vette számba a vádlottak javára szóló alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket, azonban a harmadfokú bíróság az I.r. vádlott esetében a súlyosító körülmények közül mellőzi a folytatólagos elkövetésre utalást, míg a II.r. vádlott

vonatkozásában további enyhítő tényezőként rögzíti, hogy rendszeres pénzátutalások formájában segít egy hátrányos helyzetű vidéki családot és az Alapítványt (56. BK vélemény II./5. pont).

[109] Az elkövetés óta eltelt időtartammal kapcsolatban – az Alkotmánybíróság 2/2017. (II.10.) AB határozatában írtakra is figyelemmel – az ítéltábla kiemeli, hogy az időmúlás az enyhítő körülmények sorába tartozik, a cselekmény elkövetése és a jogerős elbírálás közötti időt jelöli. Ehhez képest a büntetőeljárás elhúzódása a büntetés mértékét nevesítetten, kompenzációs jelleggel csökkentő enyhítő körülmény, amely tartam a terhelttel szembeni megalapozott gyanú közlésétől a jogerős elbírálásig tart (ÍH 2023. 51.). A hosszabb idő eltelte az időszerű büntetés hatékonyságának a sérelmét jelenti, ezért a harmadfokú bíróság szükségesnek tartja külön hangsúlyozni, hogy a vádlottak büntetlen előélete mellett a büntetőeljárás elhúzódása a büntetéskiszabás körében nyomatékos enyhítő tényezőként került értékelésre.

[110] A törvényszék a vádlottak vonatkozásában feltárt személyi körülmények és előzményi adatok alapján helytállóan helyezkedett arra az álláspontra, hogy az egyéniesítésnek tulajdonít döntő jelentőséget azzal, hogy a generál preventív szempontokat sem hagyja figyelmen kívül. A másodfokú bíróság ezért helyesen fejtette ki, hogy a büntetlen előéletű I.r. vádlottal szemben – bűnösségének az 1. tényállási pontra történt kiterjesztése és a Btk. 6. § (1) bekezdés szerinti bűnhalmazat ellenére is – elegendő a szabadságvesztés tartamát a büntetési tételkeret minimumában, 2 évben meghatározni. A szintén büntetlen előéletű II.r. vádlott inkriminált cselekménye feltűnően eltért a vádlott-társától, mert elkövetési magatartása egymozzanatú volt, ezért a belső arányosságot is szem előtt tartva az ítéltábla egyetértett a törvényszékkel abban, hogy vele szemben a szabadságvesztés mértéke még a büntetési tételkeret minimuma esetén is eltúlzott, így osztotta a másodfokú bíróság véleményét, miszerint a büntetés tartamát a Btk. 82. § (2) bekezdés c) pontjának alkalmazásával elegendő 1 évben megállapítani.

[111] A bírósági ítéletekkel szemben támasztott közérthetőség követelményére tekintettel a harmadfokú bíróság a büntetés mértékével kapcsolatban rögzíti, hogy a vádlottak terhére megállapított bűncselekményt – az elkövetéskor és jelenleg is hatályos – Btk. 310. § (2) bekezdése 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni, vagyis az I.r. vádlott büntetése megegyezik a tételkeret minimumával, annak ellenére, hogy a halmazati büntetés miatt a büntetési tétel felső határa a Btk. 81. § (3) bekezdése alapján a felével megemelkedett. A II.r. vádlott esetében a szabadságvesztés tartamát a büntetés enyhítéséről – az elkövetéskor és az elbíráláskor is azonos módon – rendelkező Btk. 82. § (1) bekezdése és (2) bekezdés d) pontja alapján lehetett a büntetési tételkeret minimuma alatt meghatározni. A hivatkozott törvényi rendelkezés szerint a büntetési tételnél enyhébb büntetés szabható ki, ha annak legkisebb mértéke a büntetés kiszabásának elveire figyelemmel túl szigorú lenne. Amennyiben a büntetési tétel alsó határa 2 évi szabadságvesztés, ehelyett legkevesebb 1 évi szabadságvesztést lehet kiszabni. A befejezett, csoportosan, társtettesként elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntette esetében a Btk. 82. § (3), (4) és (5) bekezdései további enyhítésre nem adnak lehetőséget, vagyis megállapítható, hogy a II.r. vádlott esetében a törvényben meghatározott legenyhébb büntetés kiszabására került sor, az alacsonyabb tartamú szabadságvesztésre, vagy más büntetési nemre ítélet a törvény kizárja.

[112] A vádlottak enyhébb büntetési nemre ítéletét a Btk. 82. § (3), (4) és (5) bekezdés alkalmazhatóságának hiánya nem tette lehetővé, ezért az ítéltábla a másodfokú ítéletnek az I.r. vádlottat érintő [256] bekezdése első mondatában a „nem tartotta indokoltnak a szabadságvesztésnél enyhébb büntetési nem alkalmazását vagy tartamának enyhítését” megállapítást a nem tartotta indokoltnak tartama enyhítését kijelentésre szűkíti le.

[113] A törvényszékkal egyetértve a harmadfokú bíróság is úgy ítélte meg, hogy a büntetés célja mindkét vádlott esetében a szabadságvesztés próbaidőre való felfüggesztésével is elérhető. A próbaidő tartamának 3, illetve 2 éves időtartama az ítéltábla szerint is elegendő, az ezzel ellentétes ügyési indítványt a büntetőeljárás elhúzódására és a vádlottak büntetlen előéletére tekintettel nem tartotta alaposnak.

[114] A másodfokú bíróságnak a szabadságvesztés büntetés II.r. vádlott vonatkozásában meghatározott börtön fokozata, valamint végrehajtása esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározása törvényes, helytállóan jelölte meg ítéletében, hogy ezen rendelkezések mely törvényi előírásokon alapulnak, továbbá akkor is helyesen járt el, amikor e tárgykörben a kerületi bíróság ítéletének I.r. vádlottra vonatkozó rendelkezéseinek nem változtatott.

[115] Az Alkotmánybíróság a 8/2015. (IV. 17.) AB határozata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes bírósági mentesítés lehetőségét, és arról ítéletében rendelkezzen.

[116] A bírói gyakorlat szerint az előzetes bírósági mentesítésre való érdemesség megítélésénél az elkövető személyiségét, az életvitelét, a bűncselekmény jellegét, az elkövetés körülményeit és annak indítókat összevetve kell értékelni (BJD 9986).

[117] A Kúria az EBH 2018. B.13. számú határozatában ezzel kapcsolatban rögzítette, hogy az érdemesség szempontjából a bűncselekmény jellegén, a büntetés mértékén túlmenően, alapvetően a vádlott személyének jövőbeni társadalomra veszélyessége mérlegelendő, vagyis azt szükséges eldönteni, hogy a kiszabott büntetés mellett a társadalom védelme igényli-e a személyére háruló, a büntetett előlethez fűződő hátrányos következményeket is.

[118] A törvényszék helyesen foglalta össze ítélete [261] bekezdésében azokat az okokat, amelyek alapján a II.r. vádlott érdemes az előzetes mentesítésre, azonban a harmadfokú bíróság a társtettesi elkövetés miatt mellőzi a „pszichikai bűnsegédi elkövetői magatartásra” utalást.

[119] A bírói gyakorlat által kialakított kritériumrendszert mérlegelve az ítéltábla az I.r. vádlott vonatkozásában is arra a következtetésre jutott, hogy az igazoltan rendezett életvitele nem mutat a személyében rejlő olyan mértékű kockázatot, amelyre tekintettel érdemtelen lenne az előzetes mentesítésre. Az ítéltábla ezért a védelem indítványával egyetértve Terheltl I.r. vádlottat a Btk. 99. § b) pontja és a Btk. 102. § (1) bekezdése alapján előzetes mentesítésben részesítette annak érdekében, hogy a munkáját elláthassa, megélhetését biztosítsa, illetve a diplomája megszerzésében se legyen akadályozva.

[120] A törvényszék tévedett, amikor a kerületi bíróság bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezését törvényesnek találta. Az ítéltábla megállapította, hogy a büntetőeljárás során felmerült bűnügyi költség összegét az alábbi tételek alkotják:

- 46.949,- forint szakértői díj (Budapesti Regionális Nyomozó Ügyészség 2.Nyom.2243/2018. számú határozata),
- 7.100,- forint tanú útiköltség (6.B.21.073/2020/43. sorszámú kerületi bírósági tárgyalási jegyzőkönyv 11. oldalán V. számú végzés),
- 14.000,- forint tanú útiköltség (6.B.21.073/2020/43. sorszámú kerületi bírósági tárgyalási jegyzőkönyv 14. oldalán VII. számú végzés),
- 14.500,- forint tanú útiköltség (6.B.21.073/2020/43. sorszámú kerületi bírósági tárgyalási jegyzőkönyv 19. oldalán X. számú végzés),
- 5.800,- forint tanú útiköltség (6.B.21.073/2020/46. sorszámú kerületi bírósági tárgyalási jegyzőkönyv 4. oldalán I. számú végzés) és
- 71.120,- forint szakértői díj (6.B.20.951/2022/13. sorszámú kerületi bírósági tárgyalási jegyzőkönyv 8. oldalán I. számú végzés).

[121] Az orvosszakértői bizonyítás a büntetőügy érdemi megítéléséhez szükségtelen volt, ezért a szakértői díjakból összesen keletkezett 118.069,- forint bűnügyi költséget a Be. 574. § (3) bekezdése alapján az állam viseli.

[122] A tanúk útiköltségének teljes összege 41.400,- forint, amelynek megfizetésére a bűnösnek kimondott vádlottak a Be. 574. § (1) bekezdése és (4) bekezdés II. fordulata alapján egyetemlegesen kötelesek, mert a bűnügyi költség ezen része a vádlottak szerint nem különíthető el.

[123] A másodfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezései törvényesek voltak.

[124] Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság ítéletét a Be. 620. § (1) bekezdése alapján megtartott

nyilvános ülésen, a Be. 624. § (1) bekezdése alapján részben megváltoztatta, míg egyéb rendelkezéseit a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta.

[125] A Fővárosi Ítéltábla ítélete elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 458. § (3) bekezdése zárja ki, amelynek értelmében a harmadfokú bíróság ügydöntő határozata azon a napon emelkedik jogerőre, amikor azt meghozták.

Budapest, 2024. év október hó 17. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke

Dr. Patassy Bence s.k.
előadó bíró

Dr. Kováts Katalin s.k.
bíró

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 32.Bf.10.541/2023/19. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 1.Bhar.128/2024/10. számú ítélete által Terhelt1 I.r. és Terhelt2 II.r. vádlott vonatkozásában 2024. év október hó 17. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2024. év október hó 17. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke